

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelman tavoitteen asetanta on hyvä, suunnitelmalla haetaan talouskasvua TK-investointien avulla. Suunnitelma kattaa kokonaisvaltaisesti TK-kentän. Puutteena on innovaatorahoituksen puuttuminen suunnitelmasta. Tälle on toki luonnollinen selitys TK-rahoituslain määritelmässä. Asiaa voisi kehittää muuttamalla Business Finlandin rahoituksen ehtoja korkeamman TRL-tason suuntaan.

Innovaatio viittaa kaupalliseen menestykseen. Tähän päästäksemme koko innovaatioputken tulee olla eheä, myös rahoituksen osalta.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

On tärkeää, että suunnitelman mukaisiin linjauksiin suhtaudutaan pitkäjänteisesti ja valintoja tehdään vaikuttavuuden ja vipuvaikutuksen näkökulmasta. Tärkeää on myös suunnitelmassa mainittu tasapaino: investoinnit uudistavaan tutkimukseen, nykyisten vahvuuksien kehittämiseen ja kaupallistamiseen tulevat olla tasapainossa. Tällä tavoin varmistetaan innovaatioputken eteneminen tutkimuksesta tuotteisiin ja investoinneilla tavoiteltava talouskasvu.

Suunnitelma kannustaa yrityksiä investoimaan pitkäjänteisesti kehitykseen. Suunnitelmassa mainitut ennakoitavuus, vaikuttavuus, vipuvaikutus, yhteistyö, globaalien haasteiden tunnistaminen, jne. ovat olennaisia tekijöitä jotka houkuttelevat yrityksiä investoimaan Suomeen.

Pitkäjänteisyyden varmistamiseksi vuoteen 2030 ulottuvalla jaksolla rahoitusta ei missään olosuhteissa tule leikata suunnitellusta. Mikäli yritysten panostukset eivät kasva tavoitellussa suhteessa julkiseen rahoitukseen nähden, rahoitusta tulee kohdentaa uudestaan paremmin yksityisiä t&k-investointeja vivuttavaksi.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suunnitelman linjaukset yhteistyön tehostamisessa ovat hyvin muotoiltuja. On ensiarvoisen tärkeää saada kaikki toimijat Suomessa toimimaan yhteen suuntaan. Yritysten ja muiden T&K-toimintaa tekevien organisaatioiden (yliopistot, AMK:t, tutkimuslaitokset, jne.) yhteistyötä tulee lisätä, vain yhteistyöllä voimme voittaa. Toimijoiden tiivis yhteistyö tulee palauttaa Suomen TKI-toiminnan keskeiseksi vahvuudeksi, monipuolinen ja ennakkoluuloton ajattelu on avain talouskasvuun johtavien innovaatioiden syntymiselle.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Suunnitelman luonnoksen teksti kunnianhimoisen TK-toiminnan tähtäämisestä kansainväliseen liiketoimintaan on hyvä. Myös linjaus tutkimuksen kunnianhimoisesta toiminnasta, joka johtaa pitkällä aikavälillä kasvuun Suomessa on hyvä.

Suunnitelmassa nostetaan esiin myös että Suomen tulee olla houkutteleva kohde T&K-toimintaan investoiville ja T&K-toimintoja sijoittaville ulkomaisille yrityksille. T&K-tukien taso ja ennakoitavuus houkuttelevat kansainvälisiä TKI-investointeja Suomeen. On tärkeää myös huomata että tuet innostavat suomalaisia yrityksiä kehittymään ja investoimaan enemmän tuotekehitykseen.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Suunnitelmaan on kirjattu seuraavat linjaukset:

Linjaus: Lisätään T&K-rahoitusta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloitten T&K-toimintaan uutta tietoa ja osaamista tuottavan kunnianhimoisen tutkimuksen edellytysten vahvistamiseksi.

Linjaus: Lisätään rahoitusta Suomen Akatemian kautta korkealaatuiseen ja uutta tietoa tuottavaan kilpailullisesti rahoitettuun tutkimukseen.

Linjaus: Business Finland kehittää yrityksille kohdennettavan T&K-rahoituksen ehtoja, niin että rahoitus tukee yritysten T&K-osaamisen pitkäjänteistä vahvistumista.

Linjaukset ovat hyviä. Toteutuksen yhteydessä kannattaa korostaa yhteistyötä, näin tieto vaihtuu kaikilla tasoilla.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Suunnitelman linjauksen perusteluissa on kirjattu seuraavaa:

”Yhteiskäyttöiset T&K-ympäristöt ovat edellytys myös yritysten uudistavalle T&K-toiminnalle ja tukevat uusien kasvuhakuisten yritysten kehittymistä. On tärkeää, että valtion rahoittamilla tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureilla on käyttöperiaatteet, jotka mahdollistavat niiden palveluiden hyödyntämisen kaikille TKI-järjestelmän käyttäjärhymille .”

Kirjaus on hyvä. Jotta investoinneista saadaan täysi hyöty teollisuuden tutkimustoimintaan, tulee tutkimusinfraan joustavaa yrityskäyttöä mahdollistaa neuvonta- ja tukipalveluin ja varaamalla osa kapasiteetista yritysten käyttöön. Myös tässä kannattaa korostaa yhteisen infraan rakentavan yhteistyötä. Jotta infra rakentuu tarpeisiin ja tulee tehokkaaseen käyttöön, tulee yritysten kanssa keskustella jo infraan suunnitteluvaiheessa.

Perustelu LUMIsta:

LUMI-supertietokone on yleiskäyttöinen tutkimus- ja teknologiainfrastruktuuri, jonka kapasiteettia voivat hyödyntää niin korkeakoulut, tutkimuslaitokset, yritykset kuin muut T&K-toimijat toimi- tai tieteenalasta riippumatta. LUMI-supertietokoneen seuraajan yhteyteen luodaan nykyistä vahvempi ekosysteemi, joka tarjoaa palveluja, ohjelmistojen kehitystä ja koulutusta kaikkien T&K-toimijoiden tueksi.

Perustelu on hyvä ja kannatettava.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Linjaus: Lisätään asteittain EU:n T&K-rahoituksen kansallista vastinrahoitusta. Aktivoidaan uusia toimijoita, erityisesti yrityksiä, hakemaan EU:n T&K-rahoitusta. Kehitetään EU-vastinrahoitusta tukemaan uusien toimijoiden osallistumista EU-ohjelmiin. Tavoitellaan EU-rahoituksen saannon kaksinkertaistamista. Varmistetaan rahoittajien kyky toteuttaa yhteisiä ohjelmia ja osallistua niiden valmisteluun.

Linjaus on kirjattu kannustavasti kaikkia TK-toimijoita kohtaan. Näin kirjattuna tämä kohta tukee erinomaisesti kaikkia toimijoita kehittämään EU-yhteistyötä ja hankimaan rahoitusta EU:sta. Tukea tulisi olla saatavilla myös hankevalmisteluun (hakemuksiin erikoistuneiden konsulttien käyttö).

Suunnitelma koskien muuta kansainvälistä yhteistyötä on sisällöltään ohuehko.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

”Perustelu: Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla käynnistetään prosessi strategisten valintojen tunnistamiseksi. Tässä suunnitelmassa on tehty valtion T&K-rahoituksen kohdentamista koskevia linjauksia.

Strategiset valinnat luovat edellytyksiä ennakoiville, pitkäjänteisille ja määrätietoisille kansallisille kehittämistoimille. Valinnat kokoavat yhteen julkisia ja yksityisiä voimavaroja ja tukevat TKI-järjestelmän toimijoita toimintansa suuntaamisessa.”

Suomi joutuu valitsemaan, mutta valinnat tulee tehdä laaja-alaisen pohdinnan jälkeen. On hyvä ajatus että TIN:n johdolla käynnistetään prosessi tarvittavien valintojen tunnistamiseksi. Elinkeinoelämän tulee olla tässä työssä KESKEISESTI mukana.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Suomi tarvitsee TKI-tilannekuvan, suunnitelman kappale 6 kuvaa hyvin tätä tarvetta. Meidän tulee kehittää erilaisia TKI-mittareita ja tapoja saada palautetta TK-toimijoilta. Seurannan tulee olla kansainvälistä. TIN on hyvä paikka tarkastella globaalia ja Suomen tilannekuvaa.

Tilannekuvaan kuuluu myös TK-suunnitelman toteuman seuranta ja ehdotukset mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Valtioneuvosto asetti parlamentaarinen TKI-seurantaryhmän seuraamaan kansallisen TKI-tavoitteen saavuttamista sekä tukemaan monivuotisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen suunnitelman toimeenpanoa.

Kuten edellä korostettiin, mittariston tulee tarkastella toimenpiteitä laajasti Suomen kasvun näkökulmasta. Tarvitsemme toimia, jotka lisäävät tuottavuutta nopeasti, luovat kunnianhimoisesti kasvua sekä uudistavat Suomen elinkeinoelämää. Koska elinkeinoelämä on suurin TKI-rahoittaja Suomessa ja Suomen kasvu tulee elinkeinoelämästä, tulee TK-suunnitelman seuranta tehdä parlamentaarisen seurantaryhmän lisäksi myös TIN:ssä. TIN:ssä ovat kaikki keskeiset toimijat edustettuina.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

”TKI-toimintaympäristön kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon yhteydet muihin hallitusohjelman kirjauksiin kestäväen kasvun edistämiseksi. Esimerkiksi nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa sekä EU:n muuttuneissa valtiontukipolitiikan oloissa kilpailu teollisista investoinneista on kiihtynyt. Tähän hallitus vastaa laatimalla teollisuuspoliittisen strategian sekä perustamalla uuden valtio-omisteisen pääomasijoitusyhtiön.” Edellä kirjattu linjaus on tärkeä liityntä TK-suunnitelmaan. Teollisuuspoliittinen strategia on avainasemassa TK-suunnitelman tulosten kaupallistamisessa. Kuten edellä mainittiin, investointien tulee päätyä Suomen kasvun tekijöiksi. TK-suunnitelman tuloksia tulee tarkastella myös teollisuuspoliittisesta näkökulmasta, tämä tulee huomioida suunnitelman mittaroinnissa.

”Aineettomat oikeudet auttavat yrityksiä ja muita toimijoita, hallinnoimaan ja hyödyntämään kaupallisesti aineetonta omaisuuttaan. Aineeton omaisuus on keskeinen menestystekijä erityisesti kasvua tavoitteleville yrityksille. Toimiva aineettomien oikeuksien järjestelmä on olennainen osa toimivaa innovaatio-ympäristöä. Kansallisen aineettomien oikeuksien strategian mukaisilla toimenpiteillä tuetaan T&K-panostusten kasvattamista kansallisen tavoitteen mukaisesti.” Tämä on hyvä linjaus. Tarvitsemme säännöt jotka innostavat eri TK-toimijoita yhteistyöhön. Sääntöjä tulee katsoa erityisesti Suomen kasvun näkökulmasta.

Ahola Erkki
Teknologiateollisuus ry